

SPIS TREŚCI

WSTĘP 11

1. ASPEKTY DEMOGRAFICZNO-SPOŁECZNE PROCESU STARZENIA SIĘ JEDNOSTKI I SPOŁECZEŃSTWA 15

Magdalena Głowacka, Teresa Elżbieta Jabłońska

- 1.1. Przedziały wieku starszego i struktura społeczeństwa według kryterium wieku 15
- 1.2. Główne przyczyny starzenia demograficznego 19
- 1.3. Medyczne i społeczne następstwa starzenia demograficznego 22

2. ORGANIZACJA OPIEKI GERIATRYCZNEJ W POLSCE 25

Anna Gwadera, Elżbieta Zdzalik

- 2.1. Podstawowe pojęcia i cele systemu opieki nad osobami starszymi 25
- 2.2. Organizacja systemu, regulacje prawne i formy opieki nad osobami starszymi. 32

3. ZMIANY W UKŁADACH I NARZĄDACH W PROCESIE STARZENIA SIĘ. 55

Anna Wojtczak, Robert Błaszczak, Iwona Dominiak

- 3.1. Wprowadzenie do zagadnień procesu starzenia się 55
- 3.2. Skóra i tkanka podskórna 59
- 3.3. Układ kostno-stawowo-mięśniowy 61
- 3.4. Układ sercowo-naczyniowy 64
- 3.5. Układ oddechowy. 66
- 3.6. Układ pokarmowy 68
- 3.7. Układ moczowo-płciowy. 71
- 3.8. Układ nerwowy 75
- 3.9. Narząd wzroku i słuchu 77

4. PSYCHOSPOŁECZNE ASPEKTY STARZENIA SIĘ I STAROŚCI . 79

Robert Chmielecki, Iwona Dominiak

- 4.1. Charakterystyka psychiki osób starszych. 79
- 4.2. Sytuacja społeczna osób starszych. 85
- 4.3. Komunikowanie się z osobami starszymi. 92
- 4.4. Znaczenie aktywizacji osób starszych. 102
- 4.5. Profilaktyka gerontologiczna. 105

5. CAŁOŚCIOWA OCENA GERIATRYCZNA 109

Robert Błaszczak, Iwona Dominiak

- 5.1. Istota, cele, etapy całościowej oceny geriatrycznej. 109
- 5.2. Domeny całościowej oceny geriatrycznej 111
- 5.3. Zadania i zasady współpracy członków zespołu w procesie
COG 117

6. SPECYFIKA CHOROWANIA W WIEKU PODESZŁYM 123

Robert Błaszczak, Iwona Dominiak

- 6.1. Choroby i chorowanie w starości 123
- 6.2. Wybrane wielkie zespoły geriatryczne 137

7. WYBRANE SCHOROZENIA WIEKU PODESZŁEGO 159

Robert Błaszczak, Anna Wojtczak

- 7.1. Układ krążenia 159
- 7.2. Układ oddechowy. 165
- 7.3. Układ pokarmowy 170
- 7.4. Układ nerwowy 175
- 7.5. Układ endokrynologiczny 184
- 7.6. Układ moczowy 188
- 7.7. Układ ruchu 199
- 7.8. Skóra 207
- 7.9. Narządy zmysłów 215

**8. OPIEKA PIELĘGNIARSKA W WYBRANYCH SCHORZENIACH
WIEKU PODESZŁEGO 225**

Hanna Grabowska, Iwona Dominiak

- 8.1. Specyfika postępowania pielęgniarskiego w nadciśnieniu
tętniczym i w miażdżycy 226
- 8.2. Specyfika postępowania pielęgniarskiego w zapaleniu
płuc, astmie oskrzelowej i przewlekłej obturacyjnej
chorobie płuc (POCHP) 236
- 8.3. Specyfika postępowania pielęgniarskiego w chorobie
reflaksowej, przepuklinie rozworu przełykowego,
przewlekłym zapaleniu żołądka i chorobie wrzodowej 247
- 8.4. Specyfika postępowania pielęgniarskiego w chorobie
Parkinsona i Alzheimer 254
- 8.5. Specyfika postępowania pielęgniarskiego w cukrzycy. 268
- 8.6. Specyfika postępowania pielęgniarskiego w zakażeniach
układu moczowego (ZUM) i w chorobach gruczołu
kroowego 276
- 8.7. Specyfika postępowania pielęgniarskiego w schorzeniach
układu ruchu. 280

**9. WYBRANE ZAGADNIENIA W OPIECE NAD CZŁOWIEKIEM
PRZEWLEKLE CHORYM I NIEPEŁNOSPRAWNYM 287**

*Katarzyna Smyj, Małgorzata Mistrzak, Iwona Szymańska, Ewa Witusińska,
Hanna Grabowska, Iwona Dominiak*

- 9.1. Prawne i organizacyjne aspekty opieki nad osobą
niepełnosprawną 287
- 9.2. Udział pielęgniarki jako członka zespołu terapeutycznego
w planowaniu opieki nad starszym pacjentem przewlekłe
chorym i niepełnosprawnym 238
- 9.3. Zapobieganie skutkom unieruchomienia. 302
- 9.4. Udział pielęgniarki w procesie pielęgnowania i rehabilitacji
starszych pacjentów z przewlekłymi chorobami
układu ruchu 315
- 9.5. Udział pielęgniarki w procesie pielęgnowania i rehabilitacji
starszych chorych z przewlekłymi schorzeniami
układu nerwowego 319
- 9.6. Zadania pielęgniarki w opiece nad starszym pacjentem po
amputacji kończyny. 325

9.7. Usprawnianie, doskonalenie lokomocji i samoobsługi przewlekle chorych i niepełnosprawnych osób starszych . . .	330
9.8. Metody aktywizacji osób starszych	336
9.9. Opieka nad osobą starszą z niepełnosprawnością sensoryczną	348
10. WYBRANE ZAGADNIENIA OPIEKI PALIATYWNEJ W GERIATRII	369
<i>Anna Kaptacz, Izabela Kaptacz, Agnieszka Zalas, Katarzyna Mucha, Hanna Grabowska, Anna Wojtczak, Iwona Dominiak</i>	
10.1. Formy organizacji opieki paliatywnej.	379
10.2. Aspekty prawne i etyczne w opiece paliatywnej	375
10.3. Elementy tanatologii	382
10.4. Podstawy epidemiologii chorób	385
10.5. Priorytety w opiece paliatywnej	388
10.6. Problem bólu w opiece paliatywnej	393
10.7. Pielęgnowanie chorych z zaawansowaną chorobą.	403
10.8. Pielęgnowanie chorego ze zmianami w obrębie śluzówek, skóry i tkanki podskórnej	410
10.9. Opieka nad chorym z depresją i otępieniem	419
10.10. Postępowanie w wybranych stanach nagłych w opiece paliatywnej	429
10.11. Wsparcie psychospołeczne chorego i jego bliskich w okresie umierania i żałoby	442
ZADANIA TESTOWE	447
<i>Iwona Dominiak, Robert Błaszczak, Elżbieta Zdzalik, Małgorzata Mistrzak, Iwona Szymańska, Katarzyna Smyj, Ewa Witusińska, Hanna Grabowska, Anna Mikosik-Roczyńska</i>	
PIŚMIENICTWO.	468
KLUCZ DO ZADAŃ TESTOWYCH	480
ZAŁĄCZNIKI.	480
Załącznik nr 1 Skala ADL wg Katza	481
Załącznik nr 2 Skala IADL wg Lawtona	481
Załącznik nr 3 Skala Barthel	483
Załącznik nr 4 Test „Wstań i Idź” – Timed Up and Go (TUG). . .	484
Załącznik nr 5 Skala oceny równowagi i chodu Tinetti	484

Załącznik nr 6 Kwestionariusz oceny stopnia odżywienia (MNA).	487
Załącznik nr 7 Mini-Mental State Examination (MMSE).	489
Załącznik nr 8 Geriatryczna Skala Oceny Depresji – „wersja 15-punktowa” wg Yesavage’a.	491
Załącznik nr 9 Ocena ryzyka upadku.	492
Załącznik nr 10 Ocena stopnia nasilenia duszności.	493
Załącznik nr 11 Monitorowanie zmęczenia.	493
Załącznik nr 12 Ocena gotowości chorego do wypisu ze szpitala.	494
Załącznik nr 13 Obserwacja stopnia nasilenia bólu.	497
Załącznik nr 14 Ocena stopnia nasilenia nudności.	496
Załącznik nr 15 Ocena odleżyn.	498
Załącznik nr 16 Ocena nasilenia objawów (ESAS).	499
Załącznik nr 17 Skale oceny bólu.	499
Załącznik nr 18 Skala Bradena.	500
Załącznik nr 19 Alfabet Braille’a.	502
Załącznik nr 20 Alfabet Języka Migowego (daktylografia).	503
Załącznik nr 21 Alfabet palcowy (alfabet do dłoni).	504
Załącznik nr 22 Alfabet Lorma.	505